

[Valbak.]

25 mill. kr. Stigningen for det kommende år i forhold til i år vil skønsmæssigt udgøre 80 mill. kr.

Ministerens forslag har karakter af en rammelov, som udstikker principperne for en støtteordning, og disse igen er baseret på von Eyben-udvalgets betænkning. Udvalget har jo været ganske enig om, at en virkelig tilbundsående demokratisering af studentertilgangen sikrest opnås ved udelukkende at yde stipendiestøtte. Selv om det ikke har nogen aktuel praktisk betydning, kan jeg rent personlig erklære mig principielt enig i denne betragtning. Uanset udvalgets enighed på dette punkt har udvalget, som man ved, opbygget et forslag, der hviler på en kombination af stipendier og lån af forskellig type. Når udvalget trods grundsynspunktet ikke kaster lånene over bord, men tværtimod lægger megen vægt på dem, har det nok flere grunde.

For det første kan man gætte på en vis ængstelse ved ikke at have lånemidlet som en spore for studierne gennemførelse på kortest mulig tid på et tidspunkt, hvor man ikke endnu har fået tilstrækkelig styr på uddannelserne og ikke har et apparat, der er i stand til generelt at følge studieaktiviteten ordentligt op.

En anden og meget væsentlig grund er en meget realistisk — nogen har jo kaldt det en for realistisk — bedømmelse af de finansielle muligheder. Den langtidsplanlægning af den offentlige økonomi, som i stigende grad præger det danske samfund, binder os jo ret langt til mange år forud bestemte beløbsrammer og relativt jævne stigninger og det uanset regering.

Det system, udvalget foreslår, og som ministeren også bygger sit lovforslag på, er, som jeg nævnte det, baseret på stipendier og lån. Stipendierne igen består af to typer: dem, der er afhængige af forældreindkomsten, og dem, der alene er bestemt af den pågældendes egen eventuelle indkomst. Lånene er opdelt i to typer: de, der er rentebærende fra studiets afslutning, og de, der er det fra lånets optagelse. Da yderligere trangs- og grundstipendier og låntyperne udfylder støtterammen med forskellig vægt afhængig af aldersgruppen og afhængig af uddannelsens art, vil man allerede deraf se, at der ved egentlige merbevillinger er mange an-

vendelsesmuligheder for en minister at vælge imellem. Sidste år var det lærlingene, som i særlig grad fik glæde af bevillingerne. I år har ministeren tænkt sig at bruge de fleste af merbevillingerne til at begrænse afhængigheden af forældreindtægten for studerende over 23 år.

Von Eyben-udvalget gør i sin betænkning opmærksom på, at udvalgets model, hvis man vil, kan danne udgangspunkt for en udvikling, der ved påvirkning i opadgående retning af andre faktorer end netop lånene kan ende i en egentlig uddannelsesløn, hvis det ellers er det, man vil til sin tid, naturligvis. Personlig er jeg for så vidt ikke i tvivl om, at det er dér, vi engang ender, men lige akkurat nu og i en overskuelig fremtid må det vist indrømmes, at et sådant perspektiv næppe har meget andet end akademisk interesse.

Jeg har bemærket mig, at ministerens lovforslag ikke rummer mulighed for, at man inden for dets rammer kan nå frem til udelukkende stipendiestøtte. Formelt i hvert fald må der være en bid lån tilbage, inden loven er slidt op. Men selv med dette begrænsede sigte må det nok erkendes, at loven vil komme til at holde i nogle år. Der er nok endda at stoppe de merbevillinger i, som det vil blive muligt at vride ud af statskassen.

Af det, jeg her har sagt, vil man forstå, at mit parti erkender nødvendigheden af, at den nye udvikling må sættes i gang så nogenlunde efter de foreslåede retningslinjer, og det uanset eventuelle forskelle i judgment over, hvor udviklingen vil eller bør ende. Vi er indforstået med at give ministeren den bemyndigelse, der ligger i lovforslaget, til at anvende merbevillinger efter et skøn, der ifølge sagens natur i høj grad vil være bestemt af, hvad han lytter sig til her i folketinget og vel også hos dem, det direkte angår.

Jeg har noteret mig, at der hvert år vil komme en beretning her til tinget om midlernes anvendelse, som så kan danne grundlag for drøftelse.

Mit parti er ganske enig med ministeren om, at fjernelse af afhængighed af forældreindtægt for myndige personer må prioriteres højt. Vi vil i den forbindelse give fuld tilslutning til ministerens forslag om at flytte grænsen fra 21 år, som af von Eyben-